

Mislilac u Supermarketu

Senf... blagi senf, ljuti senf, klasični žuti, broan, sa medom, sa renom, pikant senf, Dijon. Jedini način da izaberem pravi je da probam svaki, a sigurno u nekoj drugoj zemlji, u nekom drugom marketu ima veći izbor. Možda umesto sirćeta stave vino; kakav li je prirodan senf? Kakva je veza kečapa i paradajza? Suština kečapa se ne nalazi u paradajzu nego u natpisu kečap na ambalaži. Ako natpis kaže da je kečap, onda mora da je kečap i implicitno se sugerije nekakva, bar slaba veza sa paradajzom. U sadržaju je jasno da postoji i neki šećer i još neke abstraktne formule, ali na kraju moraš verovati natpisu. Jer da nije kečap pisalo bi senf.

Ambalaže – crvene, plave, srebrne, žute, narandžaste, od plastike, aluminijuma, kese, papir, karton, štampa, boje. Čips... zanimljivo kako kesa čipsa uvek ima pola sadržaja, a pola vazduha, izgleda kao da ima puno tanko i precizno sečenog krompira, a ustvari je zapakovan vazduh.

Sok, gazirani, negazirani, od jabuke, od pomorandže, sa i bez šećera, sa i bez voća, sa i bez aditiva, sa i bez dodatka boje, sa i bez pulpe, ali uvek za pare.

Meso, voće, odeća, cipele, toalet papir, pasta za zube, tanjiri, šerpe, mast protiv gljivica, mast protiv bora, antibiotici, aspirini, krema za suvu, za masnu kožu, zvučnici, prazni diskovi, diskovi sa filmovima, kompjuteri, štapići za uši– sve se može zapakovati.

Čokoladice, bombone, keks, gomile i gomile i gomile slatkiša raznih varijacija, sve što pre vek su mogli samo plemići da konzumiraju sada je sa tim magičnim šećerom dostupno svima u tim šarenim ambalažama sa slovima i nazivima koje je neko sedeo sa stolom i smišljao i polirao i usavršavao i stvarao slogane i reklame kao što je Šekspir sedeo za nekim drvenim stolom i pisao svoje drame. Koja je veza šećera i ove čokolade, odakle je došao šećer, ko je sekao šećernu trsku, da li pod jakim suncem, da li bos, da li njegove ruke imaju žuljeve, da li ima žene i decu, ili je on možda dete koje u nekoj šumi mačetom dolazi do kakaa za ovu čokoladu, da li je raskršena šuma da bi ja jeo čokoladu, koji ću film da gledam uz ovu čokoladu, ne, poneću je na posao. Tako je lepo zapakovana, pažljivo dizajnirana, miriše i podseća me na civilizaciju.

Voda zapakovana u flaše. Vazduh uhvaćen u kesu čipsa, uhvaćen zajedno sa čipsom, a nećemo vazduh jesti, ali su ga dodali, to je besplatni vazduh gratis uz ono malo čipsa na dnu kese. Da li će doći vreme kada će vazduh naplatiti u posebnoj ekskluzivnoj lepo dizajniranoj ambalaži – vazduh posebnog mirisa koji ima svoj bar kod i mora da prođe skener, i čuće se “Bip!” kada vazduh u kesici prođe kroz skener.

U kampanji pakuju političare, zamisli političare na polici u supermarketu upakovani u kutije, skućene i biraš omiljenog na bazi ambalaže, slogana, logoa, gustine kose, nagoveštene prošlosti na etiketi i izrečenih laži u zapakovanim intervjuima na zapakovanoj televiziji u razgovoru sa zapakovanim voditeljima koji govore zapakovanim jezikom.

Pakovanje ima dugu tradiciju i uvek teži nekoj isplativosti, da bude na manjem prostoru, da zaštiti sadržaj i kada god nije poklon da donese profit, da bude korisno, da pomogne onome ko je napravio pakovanje i ko je otrgao sadržaj od zemlje, obradio ga svojim radom i stavio u kutiju. Tako su pakovali crnce na prekookeanske brodove i slali u Ameriku. Kako se pakuju crnci? Crnci se pakuju tako što neki leže u redovima paralelno sa pramcem broda, a neki su popreko da stane što više sadržaja na što manji prostor potpalublja. Da, mnogi umru u toku puta od gladi i iscrpljenosti, ali kada se uradi cost-benefit analiza na kraju se isplati. Na kraju je bitno da vlasnik zaradi, da industrijska proizvodnja teče, da cirkuliše kapital, a kapital mogu biti i ljudi. 500 i nešto Afrikanaca se spakuje, nekoliko desetina se baci u more kao škart i svi će dobiti svoju lepu ambalažu, svoj logo koji će objasniti svakome da su oni jedinstveni proizvod zvani rob – a taj logo je žig, žig koji se vrelim gvožđem utisne u njihovu kožu. Tako su položeni kao na police supermarketeta, ali u potpalublju.

Nacisti su pakovali ljude u logore, u gasne komore, pakovanje da se bude što efikasniji, da sve bude na jednom mestu, da se leševi lagano i efikasno bace na gomilu kao na đubrište ili za reciklažu pošto smo ekološki svesni. Leševi moraju biti sa strane, negde daleko, iza ograda i radnici koji pakuju te nesrećnike moraju biti dobro obučeni, obrijani i očešljani. Spakovani nuklearni otpad, spakovan u zemlju, ali ne sme da dodiruje zemlju da ne bi iscureo u vodu koju pijemo, pa mu je potrebno superiorno pakovanje bolje od limenke ili vakuumiranog mesa.

Spakovani su ljudi u soliterima, svako spakovan u svoj stan, u svoj apartman, među svoje zidove, a ispod njega žive drugi spakovani ljudi pod drugim prezimenima. Spakovani u kjobikle na radnim mestima, u kancelarije ispred svojih kompjutera na kojima su spakovani fajlovi i u fijokama spakovani dokumenti kao listići topljenog sira i na stolu spakovane slike njihovih bližnjih.

Umovi su zapakovani u mehanički tok svakodnevice ili eventualno u neki jednostavni političko-istorijski narativ kojim objašnjavaju svaki svoj intimni problem. Sve je fino zapakovano da nigde ne štrči, da ništa ne iscure, da ne bude haosa, da ne bude svađe, bez kontradikcije, da ne bude pred očima, da se o tome ne vodi polemika, već da je u kutijama koje imaju poseban plastični čep koji zadržava svežinu soka i posle otvaranja.

Vazduh uhvaćen u kesicu čipsa. Zapakovana priroda, omeđena privatnim vlasništvom, zakonima, ogradama, pravom, policijom, armijom. Priroda spremljena da se iskoristi

njen sadržaj u granicama pakovanja, da se sadržaj pretvori u šećer, u pšenicu, u autoput, u šoping mol, u soliter, u parking za zapakovana kola. Ako je priroda zapakovana imamo puno pravo da uništavamo sadržaj u pakovanju, sve dok je jasno da je ovo naša ambalaža odobrena svim međunarodnim nacionalnim i tržišnim zakonima. Zapakovati zemlju, bube, travu, divljač, vetar, sunčeve zrake, vodu, pakuj, naguraj sve u jedno pakovanje i onda konzumiraj, žderi, uzimaj, uzimaj, asfaltiraj, uzimaj. Priroda nije nastala spakovana, jednom kada se spakuje postaje nepriroda, neka nova priroda koja služi čoveku pošto čovek mora sve da zapakuje. Ali jednog dana jednog dana počće sve to da gori. Jer pakovanje ne može da obuhvati celokupnost postojanja, sve što postoji uvek je moćnije od pakovanja i razoriće, bez ikakve najave, bez ikakve pompe, samo tihom, postojanom vatrom, razoriće sve te ambalaže, logoe, štampana slova. Taj lagani, nedramatični, potpuno prirodni, spontani požar koji gori i spaljuje, čisti velikom brzinom i sa puno vasijske gracioznosti, svom svom svojom snagom koju crpi iz kiseonika, crveni plamičci lagano će poništiti sve, lagano će se širiti, za sobom ostavljati čađ i zgaziti sve što je uredno stavljeno u police, što je sklonjeno sa strane, skriveno, sve što je ograđeno...

Igor Simić
septembar 2012, Beograd